

Malířství 19. století

zimní semestr 2012

Josef Bergler (1753-1829), Heřman po bitvě v Teutoburském lese, 1809, olej, plátno, 241 x 304 cm, Národní galerie v Praze

Česká historická malba

- pro rozvíjení „velké“ historické malby nebyly v Čechách první poloviny 19. století příhodné podmínky;
- řada Berglerových žáků uplatnila historické náměty alespoň v návrzích grafických listů při realizaci projektu Antonína Machka (1775-1844) *Dějiny Čechů v obrazech* s náměty z českých dějin od jejich mytických počátků.

Josef Führich (1800-1876), Bitva na Moravském poli, asi 1822,
litografie, papír, Moravská galerie v Brně

František Tkadlík (1786–1840), Sv. Václav a sv. Ludmila při mši, 1837, olej, dřevo, 101,5 x 141 cm, Národní galerie v Praze

Christian Ruben

(1805 Trevír – 1875 Inzersdorf u Vídně)

- studoval u Petera Cornelia v Düsseldorfu (1823-1825) a Mnichově (od r. 1825), kde se po dokončení studií podílel na četných veřejných zakázkách (návrhy pro okna Řezenského dómu, výzdoba zámku Hohenschwangau atd.);
- 1840-1841 absolvoval italskou cestu;
- od roku 1841 působil na Akademii v Praze.

Christian Ruben (1805-1875), Kolumbus objevuje břehy Ameriky, 1846, olej, plátno, 145 x 190 cm, Národní galerie v Praze

Carl Theodor von Piloty (1826-1886), Kolumbus, 1865, olej, plátno, 316 x 229,5 cm, Schack-Galerie, Mnichov

Rubenova škola

- brzy po Rubenově nástupu do funkce se začala rýsovat monumentální historická zakázka – nástěnné malby s výjevy z českých dějin pro Letohrádek královny Anny (Belvédér) na Pražském hradě;
- Christian Ruben v roce 1848 předložil SVPU ikonografický program vycházející z koncepce Františka Palackého.

Josef Matyáš Trenkwald (1824-1897), Bitva u Lipan roku 1334, 1850, stereochromie, 152 x 167 cm, Letohrádek královny Anny, Pražský hrad

Rubenova škola

- okruh žáků Rubenovy školy byl značně široký a různorodý, počítáme-li k nim všechny ty, kdo studovali na pražské a vídeňské Akademii v době jeho působení;
- za Rubenův vklad bývá považováno rozšíření počtu závěsných obrazů s tematikou světských, především národních dějin v českém umění.

Viktor Barvitijs (1834-1902), Bitva u Kresčaku, 1860, olej, plátno,
124 x 165,5 cm, Národní galerie v Praze

Petra Maixnera (1831-1884), Ctirad a Šárka, 1856, olej, plátno, 84,5 x 109 cm, Národní galerie v Praze

Jaroslav Čermák

(1830 Praha – 1878 Paříž)

- syn známého pražského lékaře opustil v souvislosti s událostmi roku 1848 Prahu a přes Německo odjel do Belgie;
- vstoupil nejprve do ateliéru Gustava Wapperse v Antverpách a později, v letech 1850-1854, byl žákem Louise Gallaita v jeho bruselském a pařížském ateliéru;
- v Paříži se roku 1851 trvale usadil a podnikal odsud četné cesty po Evropě.

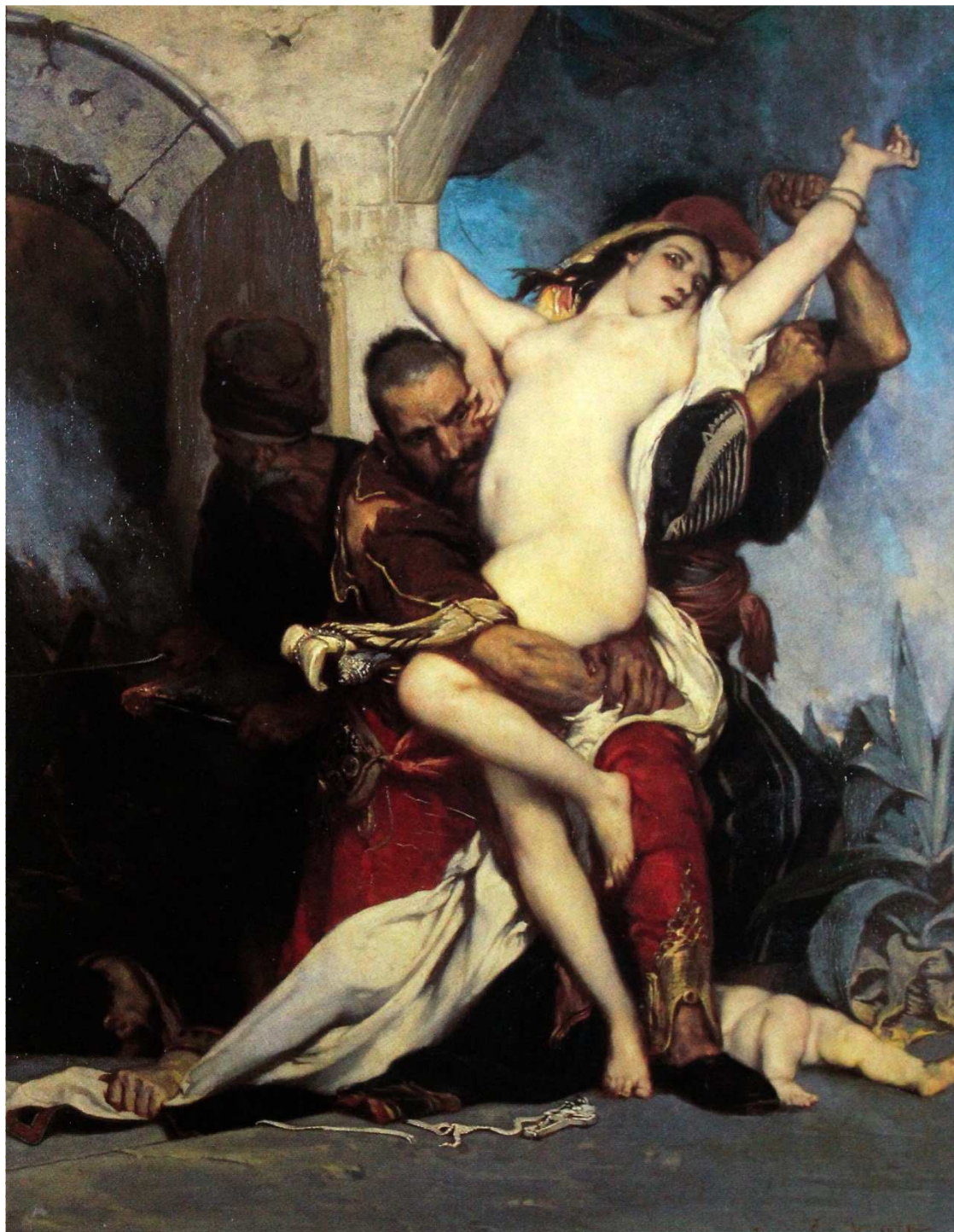
Jaroslav Čermák (1830-1878), Protireformace (Po bitvě na Bílé hoře, Šíření katolické víry v Čechách), 1854, olej, plátno, 135 x 190 cm, Národní galerie v Praze

Jaroslav Čermák (1830-1878),
Husité průsmyk bránící, 1857,
olej, plátno, 191 x 147 cm,
Národní galerie v Praze

Jaroslav Čermák (1830-1878),
Podobizna paní Gallaitové, 1863,
olej, plátno, 265 x 164 cm, Galerie
hlavního města Prahy

Jaroslav Čermák (1830-1878),
Únos Černohorky, autorská
replika obrazu vystaveného v
pařížském Salonu, 1865, olej,
plátno, 114 x 73,5 cm, Národní
galerie v Praze

Eugène Delacroix (1798-1863), Masakr (Vražďení) na Chiu, vystaven 1824, olej, plátno, 417 x 354 cm, Louvre, Paříž

Jaroslav Čermák (1830-1878), Šarvátka v horách, 1862-1864, olej, plátno, 36,5 x 47 cm, Praha, Pražský hrad

Jaroslav Čermák (1830-1878), Bosna roku 1877 (Návrat do vsi), 1877, olej, plátno, 149 x 200 cm, Praha, Pražský hrad

Václav Brožík

(1851 Třemošná – 1901 Paříž)

- po studiích na pražské Akademii odešel do Drážďan, kde se vedle akademické výuky věnoval studiu obrazů starých mistrů;
- v letech 1873-1874 žil v Mnichově, zde na něho zapůsobil příklad Carla Theodora von Piloty;
- 1876 se usadil v Paříži.

Václav Brožík (1851–1901), Mistr Jan Hus na koncilu kostnickém – studie, 1883, olej, plátno, 405 x 654 cm, Národní galerie v Praze

Václav Brožík (1851–1901), Tu, Felix Austria, Nube! – studie, 1896, olej, plátno, 92 x 142 cm, Národní galerie v Praze

krajinomalba a žánr

- v Čechách druhé poloviny 19. století se rozvíjely i další žánry;
- od roku 1836 byly pod hlavičkou Krasoumné jednoty organizovány každoroční prodejní umělecké přehlídky = možnost prezentace děl českých malířů a příležitost ke konfrontaci s díly zástupců zahraničních uměleckých škol.

Antonín Mánes (1784 Praha – 1843 Praha), Krajina s Belvedérem,
1816, olej, plátno, 85 x 118 cm, soukromý majetek

Antonín Mánes (1784 Praha – 1843 Praha), Bouře u Cibulky, 1840,
olej, plátno, 63 x 92 cm, Moravská galerie v Brně

Maximilian Haushofer (1811 Nymphenburg – 1866 Starnberg),
Weissensee u Lermönsu v Tyrolsku, 1863, olej, plátno, 118 x 134 cm,
Národní galerie v Praze

Bedřich Havránek (1821-1899), U Rájce na Moravě, po 1850, olej,
plátno, 82 x 105 cm, Národní galerie v Praze

Alois Bubák (1824-1870), V Alpách (Údolí horního Innu v Tyrolsku),
1856-1857, olej, plátno, 60 x 85 cm, Národní galerie v Praze

Alois Bubák (1824-1870),
Lesní krajina s borovicí a
osamělým chodcem, kol.
1865, olej, plátno, 125 x 100
cm, Národní památkový
ústav, ú.o.p. Pardubice

Adolf Kosárek (1830-1859), Hřbitov u moře, 1856, 32 x 53 cm, olej,
plátno na lepence, Západočeská galerie v Plzni

Adolf Kosárek (1830-1859), Osamělá krajina (Selská svatba), 1858,
76,5 x 142 cm, Národní galerie v Praze

Leopold Stephan (1826-1890), Krajina s čápy, 1859, olej, plátno, 85 x 122 cm, Národní galerie v Praze

Hugo Ullig/Ullik (1838-1881), Pohled na Trosky, 1873, olej, plátno, 55 x 76 cm, Národní galerie v Praze

Julius Mařák

(1832 Litomyřl – 1899 Praha)

- vyšel z tradice Haushoferovy krajinářské školy, kterou však výrazně přehodnotil vzhledem k novým evropským tendencím, především plenérismu a realismu barbizonských;
- studoval u Leopolda Rottmanna a Eduarda Schleicha v Mnichově;
- jeho krajinářské pojetí naplňuje dobové představy o specificky české krajinomalbě.

Julius Mařák (1832-1899), Čapí sněm, 1867, olej, plátno, 84 x 98 cm,
Národní galerie v Praze

Julius Mařák (1832-1899), Radhoř –
studie k výzdobě Národního divadla,
1883, olej, dřevo, 23 x 17 cm,
Národní galerie v Praze

Antonín Chittussi

(1847 Ronov nad Doubravou – 1891 Praha)

- představuje opačnou linii české krajinomalby tohoto období než Julius Mařák a jeho škola;
- po studiu figurální malby na pražské Akademii odešel roku 1879 do Francie a připojil se k příslušníkům a následovníkům barbizonské školy;
- modernost = věcná, nearanžovaná malba s volbou jasných odstínů.

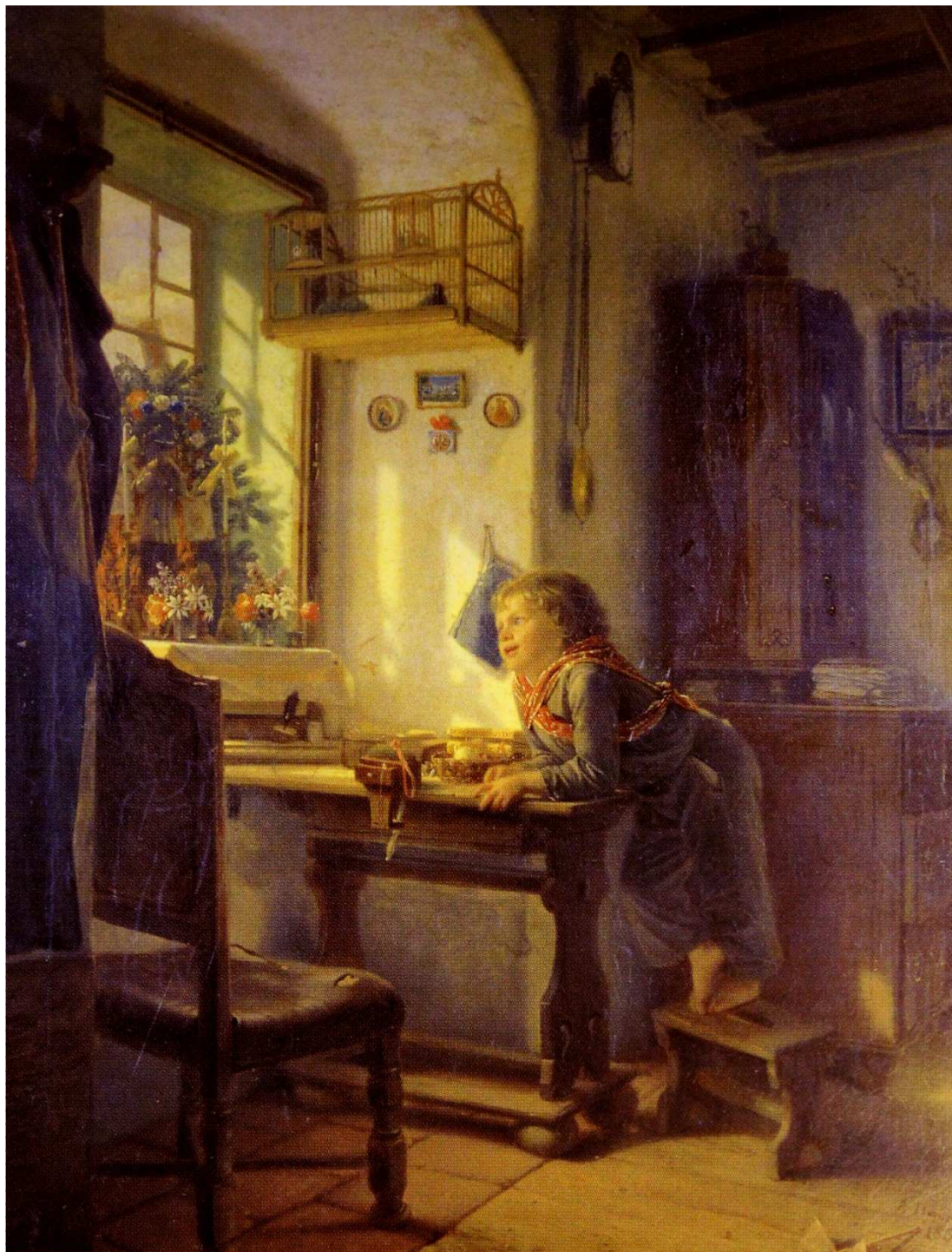
Antonín Chittussi (1847-1891), Z Českomoravské vrchoviny, 1882,
olej, plátno, 111 x 180 cm, Národní galerie v Praze

Antonín Chittussi (1847-1891), Krajina pod horami (Železná Ruda).
1886, olej, dřevo, 26,5 x 23 cm, Národní galerie v Praze

žánrová malba

- existovali malíři, kteří se na tento malířský druh úzce specializovali a jejich činnost byla předmětem zájmu široké veřejnosti a ocenění dobové kritiky;
- často u nich můžeme pozorovat ovlivnění tvorbou výrazných a obdivovaných osobností středoevropské žánrové malby, třeba vídeňského Ferdinanda Georga Waldmüllera nebo Mnichovana Carla Spitzwega.

Antonín Dvořák (1817-1881),
Z týdne svatojánského, 1854,
olej, plátno, 50,5 x 41 cm,
Národní galerie v Praze

Antonín Gareis ml. (1837-1922), Posvícení, 1863, olej, plátno, 77 x 98 cm, Národní galerie v Praze

Quido Mánes (1828-1880), Zlatník,
1861, olej, plátno, 57 x 41,5 cm,
Národní galerie v Praze

Quido Mánes (1828-1880), Křesťanské cvičení na Domažlicku, 1869, olej, plátno, 87 x 114 cm, Národní galerie v Praze

Viktor Barvitijs (1834-1902), Bitva u Kresčaku, 1860, olej, plátno,
124 x 165,5 cm, Národní galerie v Praze

Viktor Barvitijs (1834-1902), Čtvrtek ve Stromovce, 1860/1864, olej, plátno, 63 x 101 cm, Národní galerie v Praze

Viktor Barvitijs (1834-1902), Place de la Concorde, 1866, olej, dřevo, 20 x 31,5 cm, Národní galerie v Praze

Soběslav Hippolyt Pinkas

(1827 Praha – 1901 Praha)

- syn českého liberálního politika JUDr. Adolfa Marii Pinkase, jeho zetěm byl historik umění Anton Heinrich Springer;
- v roce 1849 se zapsal na pražskou Akademii
- v roce 1854 žákem ateliéru Thomase Couturea v Paříži a od roku 1861 zde pravidelně vystavoval své realistické práce.

Soběslav Hippolyt Pinkas (1827-1901), Děti, hrající si na Kampě, 1853/1854, olej, plátno, 83 x 102 cm, Národní galerie v Praze

Soběslav Hippolyt Pinkas
(1827-1901), Pasačka z
Marlotte, 1857, olej, plátno,
61,5 x 50,5 cm, Národní
galerie v Praze

Soběslav Hippolyt Pinkas (1827-1901),
Stařec a smrt, 1863, olej, plátno,
100,5 x 60 cm, Národní galerie v Praze

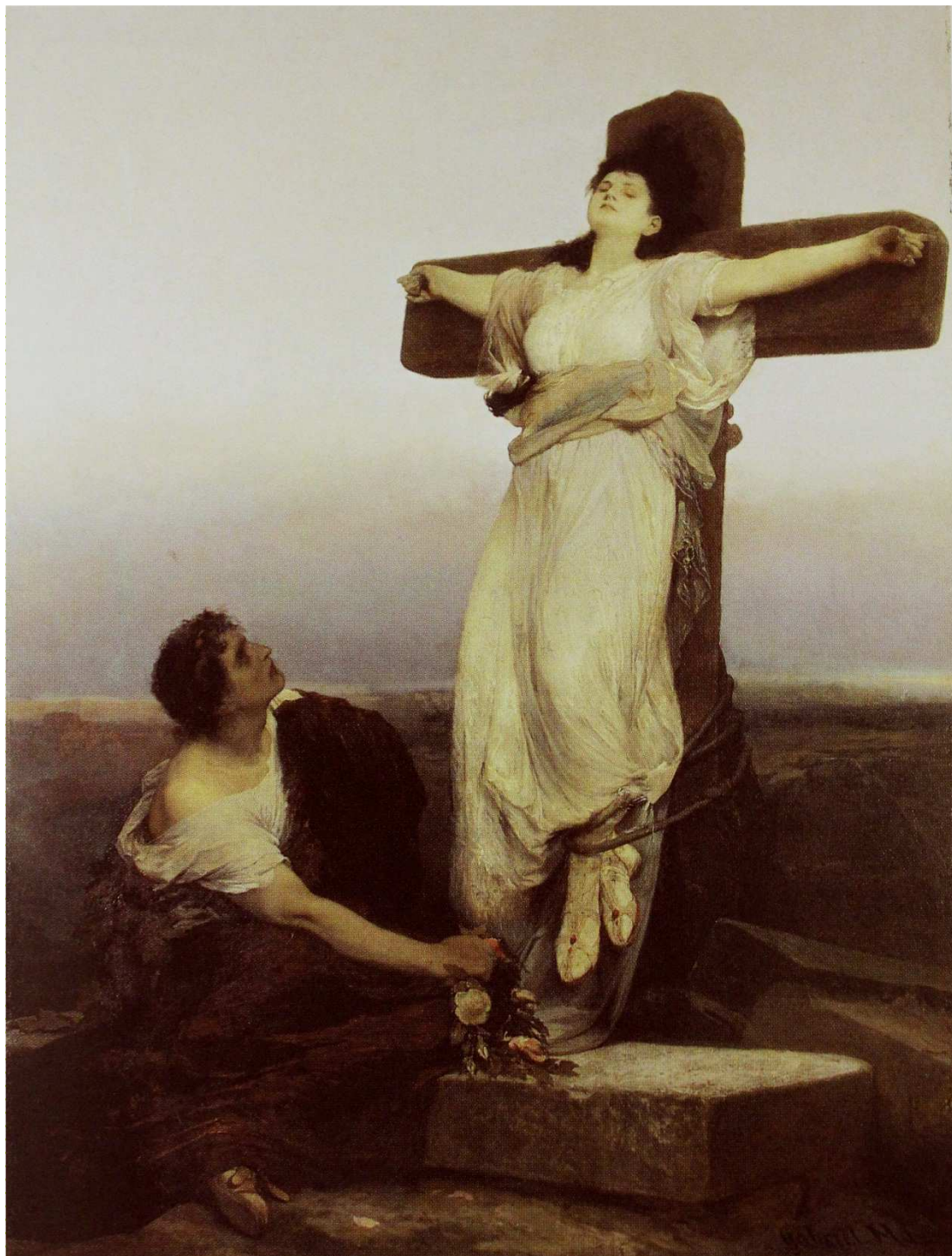
generace národního divadla

- po nadějném rozvoji umění v 60. letech 19. století bylo následující desetiletí považováno současníky za období stagnace;
- Patří sem umělci narození kolem poloviny století, ale v širším časovém rozmezí;
- principy kosmopolitismu – všichni významní malíři generace 70. let (kromě Alše) studovali mimo Prahu.

Gabriel Max

(1840 Praha – 1915 Mnichov)

- jeho otec Josef Max (1804-1855) i strýc Emanuel Max (1810-1901) byli ceněni jako přední pražští sochaři;
- studoval na Akademii v Praze (1855-1858) a Vídni (1858-1861), poté odešel ke Carlu Theodoru von Piloty (1826-1886) do Mnichova;
- 1879-1883 působil jako profesor historické malby na mnichovské Akademii.

Gabriel Max (1840-1915),
Ukřižování sv. Julie, 1867,
olej, plátno, 180 x 135 cm,
Národní galerie v Praze

Gabriel Max (1840-1915), Ahasver, 1875, olej, plátno, 98 x 120 cm, Národní galerie v Praze

Mikoláš Aleš

(1852 Mirovice – 1913 Praha)

- patří k nejoriginálnějším představitelům generace Národního divadla, přestože ve své době dlouho a vlastně marně bojoval s nepřízní oficiálních akademických autorit;
- měl ambice stát se historickým malířem, ale po bezprecedentním odmítnutí jeho obrazu z pražské výroční výstavy rezignoval na malířskou kariéru.

Mikoláš Aleš (1852-1913), Setkání krále Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem, 1878, olej, plátno, 159 x 225,5 cm, Národní galerie v Praze

Vojtěch Hynais (1854-1925), Zima (z budoáru ND), 1901, olej, plátno, 118 x 145 cm,
Národní galerie v Praze